

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΘΗΝΑΣ , 29/5/2016

Ημερίδα : **Κλιματική Αλλαγή - επιπτώσεις στο λεκανοπέδιο της Αττικής,
Μέτρα προσαρμογής και ανάσχεσης**

Εισήγηση : **Ελένη Πορτάλιου**: ομ. καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Σχολής ΕΜΠ,
μέλος κινημάτων για την πόλη, το περιβάλλον και τη δημόσια περιουσία

**ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
ΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ ΤΟ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ**

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παγκοσμιοποίηση του κεφαλαίου είναι ο μεγαλύτερος εφιάλτης της ανθρωπότητας. Η εγγενής στη λειτουργία του τάση επέκτασης/μεγέθυνσης έχει λάβει ασύλληπτες διαστάσεις στις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} και στις δύο πρώτες του 21^{ου} αιώνα, δημιουργώντας τις δύο μεγαλύτερες απειλές της σύγχρονης εποχής. Πρόκειται **α.** για τη μαζική φτωχοποίηση δισεκατομμυρίων ανθρώπων που χάνουν τις παραδοσιακές, δυνατότητες επιβίωσης και δεν εντάσσονται στη διευρυμένη καπιταλιστική ανάπτυξη, **β.** για την επικείμενη άνοδο της θερμοκρασίας, αν δεν ληφθούν ριζικά μέτρα, έως και 4,3°C το 2100. Η δραματική αυτή κλιματική αλλαγή, που συμπυκνώνεται στην άνοδο της θερμοκρασίας, θα έχει ανεξέλεγκτες αλυσιδωτές επιπτώσεις, θα σημάνει την ερημοποίηση ευρύτερων εκτάσεων του πλανήτη και νέα μαζική κατάρρευση των μέσων επιβίωσης τεράστιων πληθυσμών.

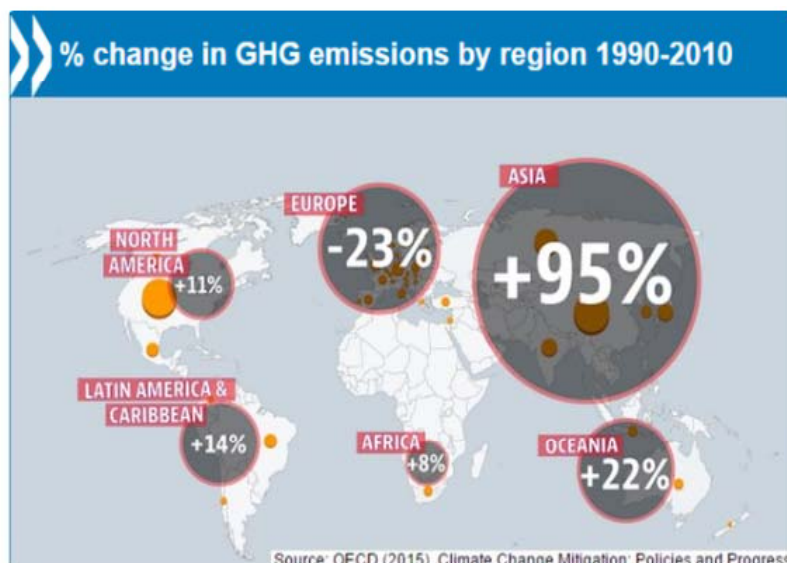
B. ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Η 21η Σύσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή (COP21), που διοργανώθηκε στο Παρίσι, κατέληξε στη Συμφωνία για το κλίμα 195 χωρών, που δυστυχώς δεν είναι δεσμευτική υπό την έννοια κοινών προγραμμάτων προσαρμογής.

Η παγκόσμια διάσκεψη στο Ρίο το 1992, έχοντας θέσει με παρρησία τον κίνδυνο από την υπερθέρμανση του πλανήτη και την ανάγκη αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, είχε δημιουργήσει ελπίδες για μια διεθνή συνεργασία που θα ανέκοπτε την πορεία του πλανήτη προς μια μαζικής κλίμακας περιβαλλοντική καταστροφή, με ανυπολόγιστες, μη αναστρέψιμες συνέπειες. 23 χρόνια μετά η παγκόσμια καπιταλιστική ανάπτυξη προχωρά χωρίς κανένα έλεγχο στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, πολλαπλασιάζοντας τις καταστροφικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του πλανητικού πλέον, ληστρικά εκμεταλλευτικού για τους ανθρώπους και τους φυσικούς πόρους, προτύπου παραγωγής και κατανάλωσης.

Η υιοθέτηση του περιορισμού κατά 2°C με κατεύθυνση τους 1,5°C της αύξησης της θερμοκρασίας έως το 2100, καθώς άνω των 2°C η ανθρωπότητα θ' αντιμετωπίσει ανυπολόγιστες συνέπειες, δεν έχει υλικό έρεισμα γιατί : α. δεν κατονομάζονται καν οι πηγές της καταστροφής του κλίματος και δεν υπάρχουν σχετικοί κατευθυντήριοι στόχοι β. δεν υπάρχει καμιά δέσμευση μόνο εθελοντική συμμετοχή των Μερών που υπογράφουν τη Συμφωνία. Οι εθελοντικές συνεισφορές 146 κρατών (INDC-Intended Nationally Determined Contribution/Εθνικά Καθορισμένη Πρόθεση Συνεισφοράς), που κατατέθηκαν στην αρχή της Διάσκεψης, είναι πολύ μακριά από τον στόχο συγκράτησης της θερμοκρασίας κάτω των 2°C γ. παραπέμπεται στο 2023 η πρώτη παγκόσμια αποτίμηση, η οποία θα επαναλαμβάνεται ανά 5 χρόνια.

Είναι απορίας άξιον πως δεν θα μείνει ο στόχος των 2°C πολύ περισσότερο ο στόχος του 1,5°C στα χαρτιά, όταν μάλιστα αποσύρθηκαν διατυπώσεις όπως «απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα» ή «μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου το 2050 κατά 70% - 95% σε σχέση με το 2010». Απ' ότι φαίνεται ελπίδες εναποτίθενται σε αναδασώσεις και μεγάλες δασικές εκτάσεις που απορροφούν CO₂. Θέματα όπως η διαρκώς εντεινόμενη και ανεξέλεγκτη αστικοποίηση, οι μεταφορές, η προστασία της γεωργικής γης και της διατροφικής επάρκειας με τοπικές καλλιέργειες και χαμηλής έντασης μεταποίηση, δεν τέθηκαν καν στο κείμενο. Αντιθέτως, προκρίνονται τεχνολογικές λύσεις, πράσινη ενέργεια για το ίδιο πρότυπο παραγωγής/κατανάλωσης, δηλαδή νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες στο όνομα του κλίματος.

Παρ' όλ' αυτά η Ελλάδα, όπως και κάθε άλλη χώρα, έχει δεσμευτεί ότι θα προχωρήσει σε μέτρα προσαρμογής για την ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής. Χρέος των οικολογικών κινημάτων και των ενεργών πολιτών στη χώρα μας είναι να επιβάλλουμε την εφαρμογή των περισσότερων δυνατών μέτρων και δομικών αλλαγών ώστε να περιορίσουμε άμεσα τις επιπτώσεις από την καταστροφή του κλίματος και να σχεδιάσουμε εναλλακτικές προτάσεις που αφορούν στο πρότυπο παραγωγής και κατανάλωσης της χώρας μας.

Μαζί με τις λαϊκές τάξεις, τους φτωχούς λαούς, τους ιθαγενικούς πληθυσμούς, τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, τα κινήματα των αγροτών, τα κινήματα κατά των μεταλλαγμένων και της ΓΤΠ, τα οικολογικά κινήματα, εν ολίγοις μια τεράστια παγκόσμια κοινωνική συμμαχία που αγωνίζεται για τη σωτηρία του πλανήτη, θα συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για να σταματήσει η κλιματική αλλαγή με την επιβολή μέτρων ώστε τουλάχιστον ο στόχος του 1,5°C να γίνει πράξη.

Εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο οργανώθηκαν εν όψει της Διάσκεψης στο Παρίσι για να κάνουν αισθητή την παρουσία των αποκάτω, των λαών και των κινημάτων και να διεκδικήσουν ριζικές λύσεις στο θέμα της κλιματικής αλλαγής. Εκατοντάδες πόλεις και χώρες έλαβαν μέρος στις κινητοποιήσεις όπως : Νέα Υόρκη, Σεούλ, Ρίο ντε Τζανέιρο, Μεξικό, Αυστραλία, Μπαγκλαντές, Νέα Ζηλανδία, Μπογκοτά, Νέο Δελχί, Τόκυο, Λονδίνο, Σαν Πάολο, Φιλιππίνες, βεβαίως Παρίσι, Αθήνα.

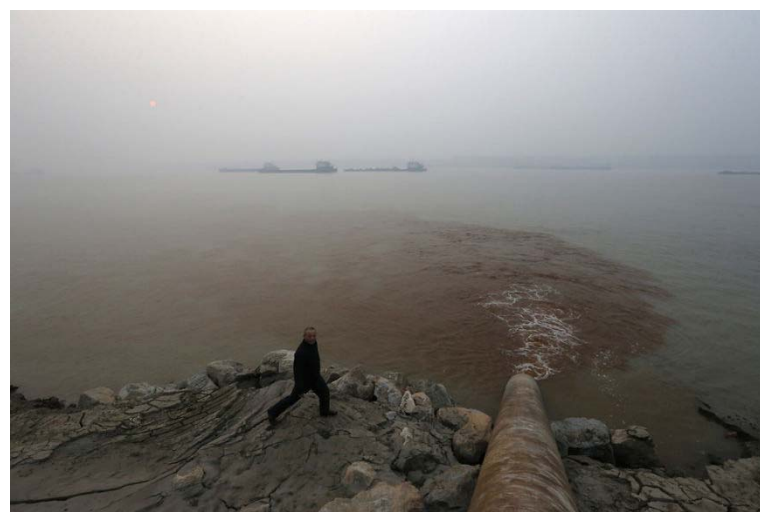
Αθήνα, πεζόδρομος Δ. Αεροπαγίτη, Οκτώβριος 2015

Το μέλλον διαρκεί πολύ αν δεν το ανακόψει η υπερθέρμανση του πλανήτη. Κάθε επιμέρους μικρό ή μεγάλο κίνημα που θέτει περιβαλλοντικά ζητήματα χρειάζεται σήμερα να τα εντάξει στον εθνικό και τον παγκόσμιο ορίζοντα για να σταματήσει η κλιματική αλλαγή. Οι βασικοί τομείς που ενοχοποιούνται παγκόσμια για την καταστροφή του κλίματος είναι : τα ορυκτά καύσιμα/το ενεργειακό πρότυπο, η χωρίς όρια, άναρχη αστικοποίηση/καταστροφή της φύσης, η υφαρπαγή καλλιεργήσιμης γης από τις μεγάλες εταιρείες που ελέγχουν επίσης την κατανάλωση και η γενικευμένη εισαγωγή μεταλλαγμένων, η αποψίλωση των δασών, οι μεταφορές.

1. Ορυκτά καύσιμα

Το πετρέλαιο, ο λιγνίτης, γενικά τα ορυκτά καύσιμα χρησιμοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο στην καπιταλιστική επέκταση του 20^{ου} αιώνα, καταστρέφοντας τεράστιες εκτάσεις γης για την εξόρυξή τους, ρυπαίνοντας τραγικά το περιβάλλον, αποτελώντας βασική αιτία πολέμων και δικτατοριών για τον έλεγχο των κοιτασμάτων και τον καθορισμό της παγκόσμιας τιμής τους.

Στη χώρα μας, όπου κινδυνεύουν να καταποντιστούν όλοι οι παραγωγικοί τομείς με την εφαρμογή των μνημονίων, προβάλλεται ως νέο όραμα η μετατροπή της σε ενεργειακό κόμβο, δηλαδή η διέλευση από το ελληνικό έδαφος διαφόρων αγωγών φυσικού αερίου, ποικίλων διαδρομών και μεγάλων υπερεθνικών συμφερόντων. Όπως ήδη αποδεικνύουν οι κινητοποιήσεις στο Κιλκίς ενάντια στις καταστροφές που προκαλεί ο ΤΑΠ, δάση, γεωργική γη, τοπία φυσικού κάλλους κ.λπ. θα υπαχθούν σε μια αλόγιστη εξυπηρέτηση ενεργειακών τομέων που δεν είναι καν σύγχρονοι. Απ' αυτή την άποψη θεωρούμε ότι ο ΤΑΠ, που πρόσφατα ξεκίνησε να υλοποιείται, επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών της χώρας σε φυσικό αέριο και οποιαδήποτε άλλα σχέδια νέων αγωγών δεν πρέπει να γίνουν αποδεκτά

εικόνες από την αναπτυσσόμενη Κίνα

εικόνες από την αναπτυσσόμενη Κίνα

Στην περιοχή της Πτολεμαΐδας δύο από τα εργοστάσια της ΔΕΗ φιγουράρουν ανάμεσα στις τριάντα πιο ρυπογόνες βιομηχανίες της Ευρώπης, ενώ είναι εμφανείς οι επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων της περιοχής: παιδιά γεννιούνται με προβλήματα υγείας, νέοι άνθρωποι πεθαίνουν από καρκίνο.

Πτολεμαΐδα

Διέλευση του αγωγού φυσικού αερίου από το Κιλκίς

Οι ενεργειακές εναλλακτικές μορφές ενέργειας, οι οποίες χρησιμοποιούνται σήμερα παγκόσμια, βασίζονται κυρίως στην πράσινη τεχνολογία και πολλές φορές η εγκατάστασή τους λειτουργεί ανταγωνιστικά απέναντι σε άλλες πρωταρχικές παραγωγικές δραστηριότητες. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα επιχειρείται σε μικρούς οικισμούς ή τόπους προστατευόμενους περιβαλλοντικά και ιστορικά, οι οποίοι βασίζονται σε συνδυασμένες οικονομικές δραστηριότητες (αγροτική παραγωγή, δασοπονία, τουρισμός), να εμφυτευτούν σε τεράστιες εκτάσεις ανεμογεννήτριες που καταστρέφουν ταυτόχρονα την παραγωγή, τη φύση και τον πολιτισμό των περιοχών στις οποίες χωροθετούνται.

Σε κάθε περίπτωση η Ελλάδα μπορεί να ενεργοποιήσει πολλά, οικολογικά αποδεκτά ενεργειακά μέσα (γεωθερμία, ηλιακή ενέργεια, ανεμογεννήτριες σωστά χωροθετημένες και σε περιορισμένη έκταση, κ.λπ.) τα οποία θα συμβάλλουν στην ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής.

2. Η χωρίς όρια, άναρχη αστικοποίηση/καταστροφή της φύσης

Λος Άντζελες

Αθήνα

Η Ελλάδα δεν έχει πόλεις στην κλίμακα του Λος Άντζελες, όμως η Αττική εξαπλώνεται ανεξέλεγκτα, με εκτός σχεδίου δόμηση, κατασπατάληση της αγροτικής γης, οικοδόμηση ελεύθερων χώρων, απόψιωση και αποχαρκτηρισμό των δασών της. Το ίδιο πρότυπο ακολουθείται σε όλες τις περιοχές της χώρας, ακόμα και στους προστατευόμενους οικισμούς των νησιών, που έχουν απολέσει σχεδόν όλες τις γεωργικές καλλιέργειες, έχουν οικοδομήσει εντός και εκτός σχεδίου και παραδώσει στις πυρκαγιές σημαντικές δασικές εκτάσεις.

Όσον αφορά την Αττική είναι επιτακτική ανάγκη να αναθεωρηθεί το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας με κριτήριο τη διαφύλαξη της αγροτικής γης, την απαγόρευση της εκτός σχεδίου δόμησης, την προστασία δασών και δασικών εκτάσεων, την ελεγχόμενη χωροθέτηση του τριτογενούς τομέα, την εφαρμογή των αρχών της συνεκτικής πόλης και την αναβάθμιση/προστασία των βιομηχανικών ζωνών από την ανεξέλεγκτη και επικίνδυνη για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον ρύπανση. Στο πλαίσιο των μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, που οφείλει να σχεδιάσει η χώρα μας σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Διάσκεψης του Παρισιού, τα περιβαλλοντικά κινήματα μπορεί να θέσουν κατά προτεραιότητα τους παραπάνω στόχους μαζί με την προστασία και επέκταση ιδιαίτερα των μεγάλων πράσινων χώρων του λεκανοπεδίου. Στη δράση αυτή υπάγονται τα τρία μητροπολιτικά πάρκα : Γουδή- Ιλισίων, Ελαιώνα, Ελληνικού. Ένα σημαντικότατο θέμα που συνδέεται με τους αέριους και άλλους ρύπους είναι η διαχείριση των απορριμμάτων στην Αττική και όλη την Ελλάδα, όπου σήμερα επανέρχονται σ' εφαρμογή εργολαβικά συστήματα καύσης.

Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή- Ιλισίων

5η ΙΟΥΝΙΟΥ ΗΜΕΡΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Διεκδικούμε & Υπερασπιζόμαστε ΤΩΡΑ
τα Μητροπολιτικά Πάρκα
τους Δημόσιους ελεύθερους χώρους

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ ΓΟΥΔΗ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015, ώρα 7μ.μ.
ΤΕΡΜΑ Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ & Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
(στο ΣΤΕΓΑΣΤΡΟ του ΔΗΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΓΟΥΔΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΘΗΝΑΣ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΕΣ: ΟΛΟΙ ΜΑΣΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΕΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΝΤΡΩΝ ΑΜΠΕΛΙΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΘ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ
ΕΣΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΑΙΟΛΟΣ»
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΡΗΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ «Ο ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ»

ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ημέρα δράσης

για τη **νίκη** στον Ελαιώνα

φυτεύουμε, καθαρίζουμε,
ενημερώνουμε και κουβεντιάζουμε
αλλά και τρώμε, πίνουμε και γλεντάμε...

στις **11.00 π.μ.**
στο σταθμό ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

η ενημέρωση - συζήτηση
θα γίνει στις 1.30 μ.μ.
στο Γεωπονικό πανεπιστήμιο

γιατί όλοι και όλες μαζί
μπορούμε να τους σταματήσουμε

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΩΝ για τη ΔΙΑΣΩΣΗ του ΕΛΑΙΩΝΑ

3. Υφαρπαγή καλλιεργήσιμης γης από μεγάλες εταιρείες και γενικευμένη εισαγωγή μεταλλαγμένων

Το μαζικό κίνημα των αγροτών, που υπερασπίζονται μαζικά και δυναμικά βασικές προϋποθέσεις διατήρησης της γης και της εργασίας τους, φέρνει στην επιφάνεια ένα δυσοίωνο μέλλον για την αγροτική παραγωγή και τους παραγωγούς/καλλιεργητές και κτηνοτρόφους της χώρας.

Όπως συνοπτικά αναφέρει ο Γιάννης Σιώτος στο άρθρο του «*Τα χέρσα...*» στην Αυγή 31/1/2016 «*στις αγροτικές περιοχές η εγκατάλειψη θα φέρει τους “επενδυτές”*. Αυτούς που με τη βοήθεια και την αρωγή των τραπεζιτών θα εισπράττουν τις επιδοτήσεις, θα αντιμετωπίζουν την παραγωγή ως χρηματιστηριακό προϊόν και που, όμοια με πολλές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης στις οποίες δραστηριοποιούνται, δεν θα διστάσουν στο όνομα του κέρδους να ασελήσουν και σε βάρος της ίδιας της γης. Και αυτή θα είναι μια ανεπανόρθωτη καταστροφή, κυρίως για τις αυριανές γενιές. Τελικά, όλα δείχνουν ότι ο αγροϊμπεριαλισμός στην Ελλάδα είναι πιο κοντά από ό,τι πιστεύουν οι περισσότεροι».

Η εγκατάσταση ΧΥΤΑ στην Κερατέα και μεταλλείων χρυσού στη Χαλκιδική αποτελούν δύο παραδείγματα κατ'αστροφής της αγροτικής γης και συμβατών με τον τόπο παραγωγικών δραστηριοτήτων στο όνομα μιας ανάπτυξης που καταστρέφει τον άνθρωπο και τη φύση.

Από την πλευρά του περιβαλλοντικού κινήματος τα παραπάνω μεταφράζονται στον αγώνα για τη διαφύλαξη της αγροτικής γης, για τη διασφάλιση των αγροτών και της εργασίας τους, για τη διαφύλαξη των τοπικών ποικιλιών και την απόρριψη των μεταλλαγμένων, επίσης για τη διαφύλαξη της πολλαπλότητας των γεωργικών τομέων ώστε να καλύπτεται η διατροφική επάρκεια της χώρας.

4. Καταστροφή των δασών

Το περιβαλλοντικό κίνημα έχει δώσει σημαντικούς αγώνες για να διασώσει τα δάση της χώρας τόσο θεσμικά όσο και με επιτόπιες δράσεις αναγνώρισης, ανάδειξης και προστασίας. Σήμερα η απειλή περαιτέρω συρρίκνωσης δασών και δασικών εκτάσεων είναι μεγαλύτερη από ποτέ. Στην Αττική ο Υμηττός, η Πεντέλη, η Πάρνηθα και το Ποικίλο Όρος, που έχουν τραυματιστεί πολλαπλά, χρειάζονται τη διαρκή ενεργοποίηση των κοινωνικών κινημάτων.

*η Πάρνηθα
μετά τις πυρκαγιές*

5. Μεταφορές

Η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, τις παράλογες επιπτώσεις της οποίας ζούμε στην Ελλάδα εισάγοντας πολλά από τα είδη που καλλιεργούσαμε παραδοσιακά, δημιουργεί τεράστιες μετακινήσεις προϊόντων μέσω θαλάσσιων, χερσαίων, εναέριων μεταφορών. Αποτέλεσμα είναι να πολλαπλασιάζονται οι εκπομπές ρύπων που ενέχονται στην κλιματική αλλαγή. Στην Ελλάδα η απαξίωση των μέσων σταθερής τροχιάς και ιδιαίτερα των σιδηροδρόμων έχουν αναγάγει το ΙΧ αυτοκίνητο σε βασικό μέσο μετακίνησης. Τα αποτελέσματα είναι τραγικά : καταστροφή τεράστιων εκτάσεων για τους αυτοκινητόδρομους, που απορροφούν τα περισσότερα κονδύλια των δημόσιων έργων, και μεγάλη ατμοσφαιρική ρύπανση. Η Αττική υποφέρει ακόμα σοβαρά από το μεταφορικό πρότυπο που ακολουθεί γι' αυτό και χρειάζεται να συνεχιστεί η κινητοποίηση των κοινωνικών κινημάτων.

